

Telpiskums mākslas darbā

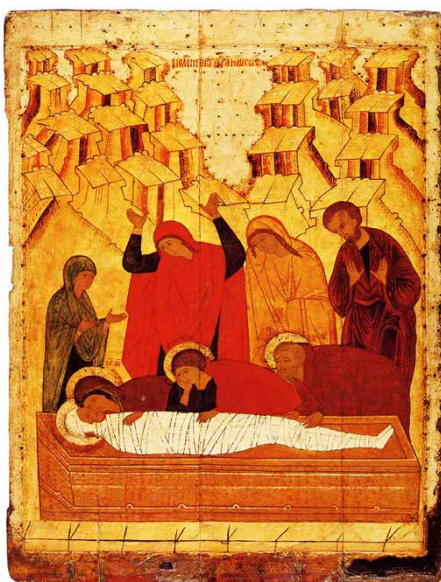
1. uzdevums. Ar ko atšķiras 2D no 3D?

Vēro mākslas darbu attēlus. Tajos abos ir attēloti sižeti no Kristus dzīves, bet izmantoti atšķirīgi izteiksmes līdzekļi.

Salīdzini abus variantus:

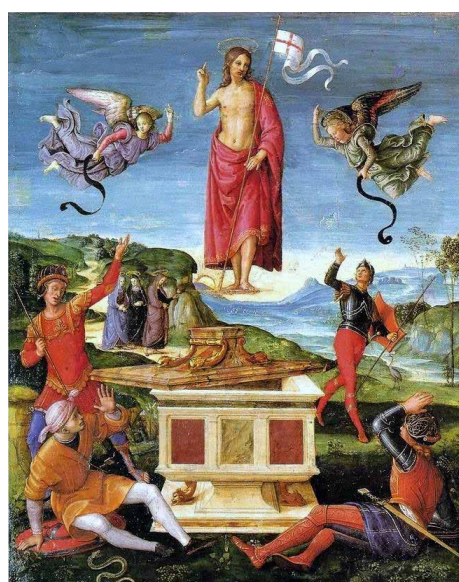
- Ko izjūti, vērojot vienu attēlu, ko – otru?
- Kam tu pievērs vairāk uzmanības katrā attēlā?
- Kurš attēls ir krāsaināks?
- Kurā mākslas darbā attēlotie cilvēki izskatās tuvāk?
- Kurš izskatās plakans, kurš – telpisks, kurā var “ieiet iekšā” (divas/trīs dimensijas)?
- Kas ir nesaprotams vienā, kas – otrā attēlā?

1.

Krievu ikona. “Kristus apraudāšana”. 15. gs. [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/14/Entombment_of_Christ_\(15th_century,_Tretyakov_gallery\).jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/14/Entombment_of_Christ_(15th_century,_Tretyakov_gallery).jpg)

2.

Rafaēls. “Kristus augšāmcelšanās”. 1502. https://en.wikipedia.org/wiki/Resurrection_of_Jesus

3.

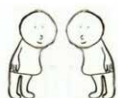

Leonardo da Vinči. “Svētais vakarēdiens”. 1498. [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Leonardo_da_Vinci_\(1452-1519\)_-_The_Last_Supper_\(1495-1498\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Leonardo_da_Vinci_(1452-1519)_-_The_Last_Supper_(1495-1498).jpg)

4.

Itāļu-Bizantijas meistars. “Pēdējais vakarēdiens”. 1100. <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=153241>

Kopā ar klasesbiedriem diskutējiet par to, kā mākslinieki savos darbos panākuši telpiskuma efektu un emocionālo noskaņu!

2. uzdevums. Spēle – ģeometriskas formas telpā

Izvēlies grafisko materiālu vienā krāsā – grafīta zīmulis, krāsu zīmulis, pildspalva, flomāsters, krītiņš.

- Iezīmē lapā 10 taisnstūrus tā, lai lapa ir pilna. Izvēlies kompozīciju – izvietot tos blakus citu citam vai pāri, virzienus – taisni, slīpi, krustām šķērsām.
- Izmaini līniju platumu tā, lai katra taisnstūra kontūras būtu citā platumā.
- Vēro zīmējumu. Secini, kurš taisnstūris izskatās tuvāk, kurš – tālāk.
- Iztēlojies, kādu situāciju, notikumu, priekšmetus atgādina tava kompozīcija. Dalies savās idejās ar klasesbiedriem.
- Papildini zīmējumu ar detaļām, lai tavs stāstījums būtu saprotams.
- Ekspone zīmējumus, kopā ar citiem izvērtē, kas katrā darbā ir neparasts.
- Vēro, kas tavā zīmējumā izskatās tuvumā, kas – tālumā, paskaidro, kā tu to panāci.
- Pastāsti, kas radošajā procesā tevi pārsteidza, kas mulsināja, ar ko tu lepojies.

3. uzdevums. Gleznējums – ainava miglā

Pārrunājiet, kas ir migla, kur esat to redzējuši, kādas izjūtas pārņem cilvēku miglā/ko miglā var labi redzēt, ko nevar.

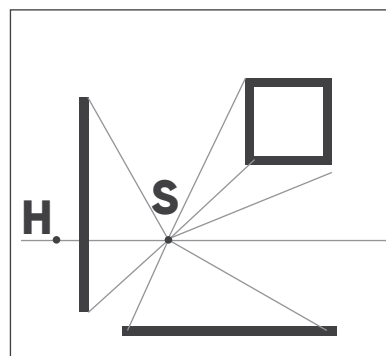
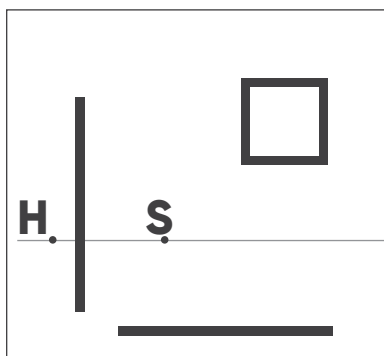
Izdomā – vai būs pilsētas, dabas vai jūras ainava. Iztēlojies, kas tur notiek!

- Izvēlies, kādu sižetu/objektus gleznosi miglainajā ainavā!
- Vēro prezentācijā, kā tuvākie objekti aizsedz tālākos, kā izvietoti tuvākie un tālākie objekti uz zemes virsmas, kādi gaisa perspektīvas paņēmieni palīdz radīt zīmējumā telpiskuma ilūziju, kā atšķiras objektu tumšuma pakāpe un kontūru asums priekšplānā un tālākajos plānos.
- Izvēlies krāsu gammu (baltais un vēl 2 toņi), kas gleznoto ainavu padarīs mistisku, klusu, krēslainu, svaigu vai saulainu.
- Iezīmē lapā horizonta līniju.
- Zemes daļā iezīmē vietu priekšplānam, vidusplānam un tālajam plānam.
- Glezno ainavu miglā: vispirms ar lielu otu ieklāj debesu laukumu, tad tālo plānu, tad tuvākos. Katru tuvāko plānu glezno tālākajiem pa virsu/pāri, pakāpeniski tumšinot vai paspilgtinot krāsu toņus tā, lai priekšplāna objekti ir vistumšākie vai visspilgtākie.
- Vēro, kā veidojas telpiskums tavā gleznojuma!
- Ja nepieciešams, papildini priekšplānu ar kādām stāstošām vai sīkām detaļām.
- Dod darbam nosaukumu, izstāsti, kas miglā nav redzams/ir paslēpies!
- Nosauc paņēmienus, kas tavā (un klasesbiedru) darbos rada telpiskuma iespaidu.

4. uzdevums. Lineārās perspektīvas konstrukcija

Konstruē telpu ar lineārās perspektīvas palīdzību!

1. Iezīmē lapā horizonta līniju!
2. Iezīmē priekšplānā vertikālu un horizontālu nogriezni, 3–5 ģeometriskas figūras vai bloka burtus!
3. Uz horizonta līnijas iezīmē satekpunktu!
4. No katra nogriežņa gala un figūras stūra velc līniju uz satekpunktu (ar brīvu roku vai lineālu).

5. Vēro, kā zīmējumā rodas telpiskums.
6. Aizpildi radušos laukumus tonāli vai ar dekoratīvu tekstūru, izmanto flomāsterus vai krāsu zīmuļus.
7. Ar ko atšķiras šis zīmējums no 2. uzdevuma rezultāta?

5. uzdevums. Telpas attēlojuma analīze ainavā. Mākslas darbu analīze

Izvēlies trīs atšķirīgu ainavu reprodukcijas.

1.

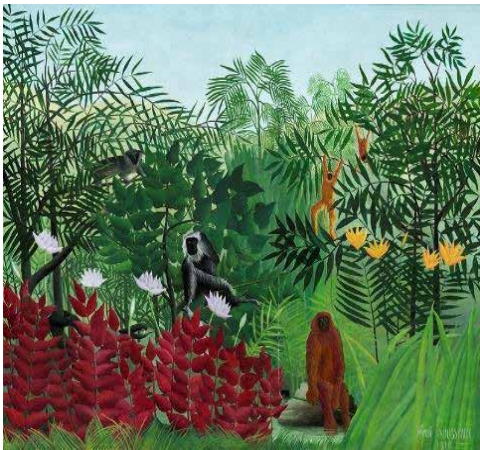
Jūlijs Feders. "Gaujas leja". 1891.
[https://lv.wikipedia.org/wiki/Gaujas_leja_\(glezna\)](https://lv.wikipedia.org/wiki/Gaujas_leja_(glezna))

2.

Ēriks Ravilos (*Eric Ravillious*). "Piekrastes aizsardzība".
<https://unsplash.com/photos/NPHbXXN9G9A>

3.

Anrī Ruso (*Henri Rousseau*). "Lietusmežs ar pērtiķiem".
<https://www.rawpixel.com/image/1054554/post-impressionism-artwork-henri-rousseau>

4.

Klods Monē (*Claude Monet*). "Dārza stūris ar dālijām".
<https://www.rawpixel.com/image/547273/monet-garden-painting>

5.

Pauls Klē (*Paul Klee*) "Trīs mājas".
<https://www.davidairey.com/met-museum-open-access>

6.

Kanaletto (*Canaletto - Giovanni Antonio Canal*). "Venēcijas Lielais kanāls. Skats no Palazzo Balbio uz Rialto tiltu."
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Canaletto_-_The_Grand_Canal_Venice_Looking_North_East_from_the_Palazzo_Balbi_to_the_Rialto_Bridge_ERY_FG_95995.jpg

* Vari atvērt pievienotās mākslas darbu saites vai sameklēt citus mākslas darbus, piemēram, atslēgvārdi attēlu meklēšanai internetā: Jakobs van Reisdāls (*Jacob van Ruisdael*), Viljams Terners (*William Turner*), Kanaletto (*Canaletto*), tad izvēle būs plašāka.

- Vēro mākslas darbus – kas kopīgs, kas – atšķirīgs telpas attēlojumam šajās gleznās?
- Atzīmē, kuri objekti katrā attēlā izskatās tuvāk, kuri – tālāk, kas pavisam tālu (priekšplānā, vidusplānā, tālajā plānā).
- Kuras vizuālas pazīmes rada šādu pārliecību?/Kā gleznots tuvums, kā – tālums?
- Ar ko šis mākslas darbs ir īpašs? Kas tajā nozīmīgs? Kādu noskaņu/nozīmi/vērtību rada šāds telpas attēlojums?

	1. mākslas darbs	2. mākslas darbs	3. mākslas darbs
Mākslas darba autors			
Mākslas darba nosaukums			
Objekts priekšplānā			
Objekts vidusplānā			
Objekts tālumā			
Telpiskuma atveidošanas paņēmieni			
Nozīme (kāda ir gleznā attēlotā pasaule?)			

Secini – kā iespējams mākslas darbā radīt telpiskuma iespaidu?

Kādu nozīmi/vērtību telpiskums piešķir mākslas darbam?
